

P10_TA(2024)0029

Sytuacja w Azerbejdżanie, naruszanie praw człowieka i prawa międzynarodowego oraz stosunki z Armenią

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 października 2024 r. w sprawie sytuacji w Azerbejdżanie, naruszania praw człowieka i prawa międzynarodowego oraz stosunków z Armenią (2024/2890(RSP))

(C/2025/486)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Azerbejdżanu, Armenii i sytuacji w Górskim Karabachu,
 - uwzględniając istotne dokumenty i umowy międzynarodowe, w tym m.in. Kartę Narodów Zjednoczonych, akt końcowy z Helsinek oraz deklarację z Ałmatów z 21 grudnia 1991 r.,
 - uwzględniając europejską konwencję praw człowieka z 1950 r., ratyfikowaną przez Azerbejdżan w 2002 r., a także Konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania,
 - uwzględniając Konwencję haską z 1954 r. o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego,
 - uwzględniając Umowę o partnerstwie i współpracy między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi a Republiką Azerbejdżanu z 22 kwietnia 1996 r. ⁽¹⁾,
 - uwzględniając oświadczenia rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych: z 29 maja 2024 r. w sprawie przestrzegania praw człowieka w Azerbejdżanie i z 3 września 2024 r. w sprawie przedterminowych wyborów parlamentarnych w Azerbejdżanie,
 - uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy 2527 (2024) z 24 stycznia 2024 r. pt. „Challenge, on substantive grounds, of the still unratified credentials of the parliamentary delegation of Azerbaijan” [Zakwestionowanie – ze względów merytorycznych – wciąż nieratyfikowanych listów uwierzytelniających delegacji parlamentarnej Azerbejdżanu],
 - uwzględniając oświadczenie zawierające wstępne ustalenia i wnioski misji obserwacji przedterminowych wyborów prezydenckich, które odbyły się 7 lutego 2024 r., oraz oświadczenie zawierające wstępne ustalenia i wnioski międzynarodowej misji obserwacji przedterminowych wyborów parlamentarnych w Azerbejdżanie, które odbyły się 1 września 2024 r.,
 - uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji przy Radzie Europy z 29 marca 2023 r. w sprawie Azerbejdżanu oraz memorandum komisarzy Rady Europy ds. praw człowieka z 21 października 2021 r. w sprawie konsekwencji wybuchu konfliktu między Armenią a Azerbejdżanem w Górskim Karabachu w 2020 r. dla sytuacji humanitarnej i praw człowieka,
 - uwzględniając postanowienia Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z 22 lutego 2023 r., 6 lipca 2023 r. i 17 listopada 2023 r. w sprawie wniosku o wskazanie środków tymczasowych na potrzeby stosowania Międzynarodowej konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej (Armenia przeciwko Azerbejdżanowi),
 - uwzględniając art. 136 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że wybór stolicy Azerbejdżanu Baku jako miejsca 29. konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu (COP29), która ma się odbyć od 11 do 22 listopada 2024 r., wywołał kontrowersje, głównie ze względu na pogarszający się stan poszanowania praw człowieka w Azerbejdżanie, a także na niedawne rażąco naruszenia prawa międzynarodowego, w tym agresywne działania wobec sąsiedniej Armenii; mając na uwadze, że poszanowanie podstawowych praw człowieka i udział społeczeństwa obywatelskiego zapisano w umowie z państwem goszczącym

⁽¹⁾ Dz.U. L 246 z 17.9.1999, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/614/oj.

konferencję, a podpisując tę umowę, Azerbejdżan zobowiązał się tych praw przestrzegać; mając na uwadze, że przed tą ważną międzynarodową konferencją władze Azerbejdżanu nasiliły represje wobec organizacji społeczeństwa obywatelskiego, działaczy, polityków opozycji i istniejących jeszcze niezależnych mediów, polegające na zatrzymywaniu ich przedstawicieli i nękanii sądowych; mając na uwadze, że sprawowaniu rządów dodatkowo szkodzi korupcja i brak niezależności sądów;

- B. mając na uwadze, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego szacują, iż w Azerbejdżanie jest ponad 300 więźniów politycznych, w tym Gubad Ibadoglu, Anar Mammadli, Bachtijar Hadżijew, Tofig Jagublu, Ilhamiz Gulijew, Aziz Orudżow, Bahruz Samadow, Akif Gurbanow i wielu innych; mając na uwadze wiarygodne doniesienia o łamaniu praw człowieka przysługujących więźniom, w tym o przetrzymywaniu w nieludzkich warunkach, torturach i odmowie udzielenia odpowiedniej opieki medycznej;
- C. mając na uwadze, że wybitny obrońca praw człowieka i orędownik klimatu Anar Mammadli przebywa od 30 kwietnia 2024 r. w areszcie tymczasowym pod fikcyjnym zarzutem spisku w celu sprowadzenia do kraju nielegalnej obcej waluty, a w czasie pobytu w areszcie jego stan zdrowia znacznie się pogorszył; mając na uwadze, że w lipcu 2023 r. władze Azerbejdżanu aresztowały Gubada Ibadoglu, ekonomistę politycznego, opozycjonistę i jednego z finalistów Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli za 2024 r., i przetrzymywały go w areszcie do 22 kwietnia 2024 r., kiedy to areszt policyjny zamieniły na areszt domowy; mając na uwadze, że w wyniku tortur, nieludzkich warunków przetrzymywania i odmowy udzielenia odpowiedniej opieki medycznej stan zdrowia Gubada Ibadoglu znacznie się pogorszył od czasu aresztowania, przez co obecnie jego życie jest zagrożone; mając na uwadze, że nadal pogarsza się stan zdrowia żony Gubada Ibadoglu, Irady Bajramowej, co jest konsekwencją przemocy fizycznej, jakiej doświadczyła, gdy została zatrzymana przez władze Azerbejdżanu; mając na uwadze, że 4 grudnia 2023 r. na podstawie motywowanych politycznie zarzutów aresztowano obrońcę praw człowieka Ilhamiza Gulijewa, kilka miesięcy po tym, jak udzielił on agencji Abzas Media anonimowego wywiadu na temat zarzucanych policji praktyk polegających na podrzucaniu działaczom politycznym narkotyków;
- D. mając na uwadze, że od ponad dekady władze Azerbejdżanu z coraz większą determinacją ograniczają przestrzeń działania społeczeństwa obywatelskiego, arbitralnie zamykają organizacje pozarządowe oraz aresztują przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego lub zmuszają ich do opuszczenia kraju; mając na uwadze, że w ostatnich latach władze Azerbejdżanu nakładały na organizacje społeczeństwa obywatelskiego coraz bardziej rygorystyczne ograniczenia; mając na uwadze, że działaczy, dziennikarzy, przeciwników politycznych i inne osoby więziono pod sfabrykowanymi i motywowanymi politycznie zarzutami;
- E. mając na uwadze, że według obrońców praw człowieka do represjonowania społeczeństwa obywatelskiego dochodziło też podczas innych ważnych wydarzeń międzynarodowych organizowanych przez Azerbejdżan, w tym konkursu Eurowizji w 2012 r. i igrzysk europejskich w 2015 r.;
- F. mając na uwadze, że reżim azerbejdżański wydaje się rozszerzać swoje represyjne działania poza granice kraju; mając na uwadze, że doniesienia o represjach za granicą i represjonowaniu członków rodzin osób zatrzymanych potwierdzają ciągłe ograniczanie wolności wypowiedzi w Azerbejdżanie; mając na uwadze, że od 2020 r. we Francji kilkakrotnie usiłowano zabić azerbejdżańskiego dysydenta i blogera Mahammada Mirzalięgo; mając na uwadze, że 29 września 2024 r. Vidadi Isgandarli, krytyk reżimu azerbejdżańskiego mieszkający jako uchodźca polityczny we Francji, został napadnięty we własnym domu, a dwa dni później zmarł w wyniku odniesionych ran; mając na uwadze, że władze Azerbejdżanu podjęły również politycznie motywowane postępowania sądowe wobec obywateli UE, np. wobec Théo Clerca, co skłoniło co najmniej jedno państwo członkowskie do formalnego ostrzeżenia swoich obywateli przed podróżą do Azerbejdżanu ze względu na ryzyko arbitralnych zatrzymań;
- G. mając na uwadze, że Azerbejdżan systematycznie stosuje politykę przekupywania urzędników i wybranych przedstawicieli w Europie, by bagatelizowali stan przestrzegania praw człowieka w Azerbejdżanie i uciszali głosy krytyczne – jest to element powszechnie stosowanej strategii zwanej „dyplomacją kawiorową”; mając na uwadze, że sądy krajowe w kilku państwach członkowskich UE przeprowadziły dochodzenie w niektórych sprawach, a także oskarżyły i skazały część osób uczestniczących w tym procederze;
- H. mając na uwadze, że Europejski Trybunał Praw Człowieka niejednokrotnie orzekał, że Azerbejdżan łamie prawa człowieka; mając na uwadze, że według Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nie wykonano jeszcze lub wykonano tylko częściowo ponad 320 wyroków sądowych przeciwko Azerbejdżanowi, więcej niż przeciwko jakiemukolwiek innemu państwu-stronie europejskiej konwencji praw człowieka;
- I. mając na uwadze, że 3 lipca 2024 r. Europejski Komitet ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu – organ Rady Europy – publicznie potępił Azerbejdżan za „odmowę poprawy sytuacji zgodnie z zaleceniami Komitetu” oraz „trwały brak współpracy władz z Komitetem”,

- J. mając na uwadze, że w styczniu 2024 r. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy zdecydowało, że nie przyjmie listów uwierzytelniających od członków delegacji Azerbejdżanu ze względu na „bardzo poważne obawy co do poszanowania praw człowieka przez ten kraj”; mając na uwadze, że Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy zauważyło, iż sprawozdawcy komitetu monitorującego nie mogli spotkać się z osobami zatrzymanymi na podstawie motywowanych politycznie zarzutów, a delegacja Azerbejdżanu nie zezwoliła sprawozdawcy Komitetu Spraw Prawnych i Praw Człowieka na odbycie wizyty w tym kraju;
- K. mając na uwadze, że według misji obserwacji wyborów pod przewodnictwem Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE/ODIHR) przedterminowe wybory prezydenckie, które odbyły się 7 lutego 2024 r., przebiegały w atmosferze restrykcji i cechowało je tłumienie krytycznych głosów oraz brak alternatyw politycznych; mając na uwadze, że według międzynarodowej misji obserwacji wyborów pod egidą OBWE/ODIHR przeprowadzone w Azerbejdżanie 1 września 2024 r. przedterminowe wybory parlamentarne zorganizowano w atmosferze restrykcji politycznych i prawnych, które nie pozwoliły na prawdziwy pluralizm i spowodowały, że w wyborach zabrakło rywalizacji; mając na uwadze, że w okresie poprzedzającym wybory parlamentarne zatrzymano szereg osób krytykujących rząd;
- L. mając na uwadze, że prawo medialne w Azerbejdżanie jest coraz bardziej represyjne, a ustawa o mediach z lutego 2022 r. w praktyce legalizuje cenzurę; mając na uwadze, że również szereg innych ustaw mających wpływ na media narusza międzynarodowe zobowiązania tego kraju dotyczące wolności wypowiedzi i wolności prasy; mając na uwadze, że publiczne krytykowanie władz podlega surowym karom;
- M. mając na uwadze, że według Reporterów bez Granic praktycznie cały sektor mediów w Azerbejdżanie jest pod kontrolą urzędów, nie ma w tym kraju niezależnych programów telewizyjnych ani radiowych, a wszystkie gazety drukowane krytyczne wobec reżimu zamknięto; mając na uwadze, że władze nadal likwidują ostatnie niezależne media i represjonują dziennikarzy niezgadających się na autocenzurę; mając na uwadze, że Azerbejdżan nasilił też represje wobec tych mediów, które zachowały jeszcze niezależność, np. Abzas Media, Kanal 13 i Toplum TV – represje te polegają na zatrzymaniach i nękanii sądowym;
- N. mając na uwadze, że azerbejdżańskie przepisy regulujące rejestrację, funkcjonowanie i finansowanie organizacji pozarządowych są bardzo restrykcyjne i arbitralnie wdrażane, przez co skutecznie kryminalizują działalność niezarejestrowanych organizacji pozarządowych; mając na uwadze, że według prowadzonego przez Freedom House rankingu Azerbejdżan należy w 2024 r. do krajów o najniższym poziomie wolności – plasuje się za Rosją i Białorusią;
- O. mając na uwadze, że zawarte między Gazpromem a SOCAR umowy na dostawę miliarda metrów sześciennych gazu ziemnego z Rosji do Azerbejdżanu od listopada 2022 r. do marca 2023 r. wzbudziły poważne obawy co do reeksportu rosyjskiego gazu na rynek europejski, zwłaszcza w związku z podpisanym protokołem ustaleń w sprawie strategicznego partnerstwa w dziedzinie energii; mając na uwadze, że UE dąży do zmniejszenia zależności Europy od rosyjskiego gazu, ale umowy te można postrzegać jako podważające ten cel, ponieważ rosyjski gaz ma nadal trafiać do Azerbejdżanu, co potencjalnie umożliwia zwiększony reeksport azerbejdżańskiego gazu do UE; mając też na uwadze niepokojące doniesienia o podawaniu rosyjskiego gazu za azerbejdżański, by móc go sprzedawać w UE;
- P. mając na uwadze, że przywódcy Azerbejdżanu stosują antyunijną i antyzachodnią retorykę; mając na uwadze, że Azerbejdżan nasilił kampanie dezinformacyjne wymierzone w UE i jej państwa członkowskie, ze szczególnym uwzględnieniem Francji; mając na uwadze, że Azerbejdżan aktywnie ingerował w politykę europejską pod pretekstem „antykolonializmu”, zwłaszcza w krajach i terytoriach zamorskich, np. w Nowej Kaledonii;
- Q. mając ponadto na uwadze, że we wrześniu 2023 r., po miesiącach nielegalnej blokady Górskiego Karabachu, Azerbejdżan rozpoczął wcześniej zaplanowany, nieuzasadniony atak wojskowy na to terytorium, zmuszając ponad 100 000 etnicznych Ormian do ucieczki do Armenii, co jest równoznaczne z czystkami etnicznymi; mając na uwadze, że w rezultacie w Górskim Karabachu nie ma już prawie wcale ludności ormiańskiej, która żyła tam od wieków; mając na uwadze, że atak ten jest rażącym pogwałceniem praw człowieka i prawa międzynarodowego, wyraźnym złamaniem trójstronnego oświadczenia o zawieszeniu broni z 9 listopada 2020 r. oraz dowodem na nieprzestrzeżenie zobowiązań podjętych w trakcie negocjacji prowadzonych za pośrednictwem UE;
- R. mając na uwadze, że Ormianie z Górskiego Karabachu uciekający przed atakiem sił zbrojnych Azerbejdżanu w 2023 r. stracili swoje nieruchomości i dobytek i od tego czasu nie są w stanie odzyskać mienia; mając na uwadze, że od tego czasu kontynuuje się działania tożsame z czystkami etnicznymi; mając na uwadze, że UE udzieliła pomocy humanitarnej przesiedleńcom z Górskiego Karabachu; mając na uwadze, że wiarygodne doniesienia potwierdzają zorganizowane niszczenie ormiańskiego dziedzictwa kulturowego i religijnego w Górskim Karabachu; mając na uwadze, że azerbejdżańscy przywódcy i urzędnicy niejednokrotnie nawoływali do nienawiści wobec Ormian;
- S. mając na uwadze, że zarówno Azerbejdżan, jak i Armenia są związane międzynarodowym prawem humanitarnym, a III konwencja genewska chroni jeńców wojennych przed wszelkimi formami tortur i okrutnego traktowania; mając na uwadze, że według doniesień w więzieniach azerbejdżańskich przetrzymywanych jest obecnie 23 armeńskich więźniów, w tym ośmiu byłych przywódców Górskiego Karabachu, że nie mają oni odpowiednich zastępców procesowych, a niektórych z nich skazano na wieloletnie pozbawienie wolności;

- T. mając na uwadze, że w lutym 2023 r. UE rozlokowała misję Unii Europejskiej w Armenii (EUMA) mającą obserwować rozwój sytuacji na granicy międzynarodowej z Azerbejdżanem; mając na uwadze, że Azerbejdżan odmówił współpracy z EUMA, a misja stała się celem dezinformacji ze strony władz Azerbejdżanu i mediów kontrolowanych przez rząd; mając na uwadze, że przywódcy Azerbejdżanu nadal składają irredentystyczne oświadczenia w odniesieniu do suwerennego terytorium Armenii; mając na uwadze, że armia Azerbejdżanu nadal okupuje co najmniej 170 km² suwerennego terytorium Armenii;
- U. mając na uwadze, że Armenia i Azerbejdżan podjęły negocjacje w sprawie traktatu pokojowego, normalizacji stosunków i wytyczenia granic, zarówno przed atakiem na Górski Karabach w 2023 r., jak i po nim; mając na uwadze, że pomimo wysiłków mediacyjnych podejmowanych przez UE i inne podmioty nie podpisano porozumienia pokojowego między Azerbejdżanem a Armenią; mając na uwadze, że chociaż oba rządy oświadczyły, iż są bliskie porozumienia, niedawne uwagi prezydenta Azerbejdżanu wzbudzają obawy co do gotowości Baku do znalezienia kompromisu w celu zakończenia negocjacji;
- V. mając na uwadze, że UE w pełni popiera suwerenność i integralność terytorialną zarówno Azerbejdżanu, jak i Armenii oraz aktywnie wspiera wysiłki na rzecz trwałego porozumienia pokojowego między tymi dwoma krajami, które powinno zostać osiągnięte za pomocą pokojowych środków i z poszanowaniem praw ludności tych krajów;
- W. mając na uwadze, że od czasu rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie Azerbejdżan pogłębił stosunki z Rosją, w tym więzi polityczne i gospodarcze, a także wzmocnił współpracę z jej służbami wywiadowczymi; mając na uwadze, że Rosja otwarcie poparła Azerbejdżan w jego agresywnych działaniach wobec Armenii;
1. zdecydowanie potępia wewnętrzne i eksterytorialne represje stosowane przez reżim azerbejdżański wobec działaczy, dziennikarzy, przywódców opozycji i innych osób, w tym obywateli UE, które znacznie nasiliły się przed COP29; wzywa władze Azerbejdżanu do uwolnienia wszystkich osób arbitralnie przetrzymywanych lub więzionych z powodu ich poglądów politycznych, do wycofania wszystkich motywowanych politycznie zarzutów oraz do zaprzestania wszelkich form represji, zarówno w Azerbejdżanie, jak i poza nim; przywołuje w tym kontekście nazwiska Tofiga Jagublu, Akifa Gurbanowa, Bahtijara Hadżijewa oraz obrońców praw człowieka i dziennikarzy, w tym Ulwiego Hasaniego, Sevindż Vagifgizi, Nargiz Absalamowej, Hafiza Babaliego i Elnary Gasimowej, Aziza Orudżowa, Rufata Muradiego, Avaza Zejnalliego, Elnura Szukurowa, Alasgara Mammadiego, Ilhamiza Gulijewa i Farida Ismajilowa, a także działaczy społeczeństwa obywatelskiego aresztowanych po marcu 2024 r., takich jak Anar Mammadli, Farid Mehralizade, Iqbal Abilow, Bahruz Samadov, Emin Ibrahimow i Famil Khalilow; wyraża głębokie zaniepokojenie atmosferą strachu, którą wywołało to w kraju i skutecznie uciszyło społeczeństwo obywatelskie;
 2. ponawia swój apel do władz Azerbejdżanu o wycofanie wszystkich zarzutów wobec dr. Gubada Ibadoglu i umożliwienie mu wyjazdu za granicę, bez przeszkód i do wybranego przez niego kraju, połączenia się z rodziną, otrzymania pilnie potrzebnej mu opieki medycznej i udziału w ceremonii wręczenia Nagrody im. Sacharowa w Strasburgu w grudniu 2024 r.; wzywa władze Azerbejdżanu, aby dopilnowały, by Gubad Ibadoglu został poddany niezależnemu badaniu lekarskiemu, które przeprowadziłby wybrany przez niego lekarz, oraz by pozwoliły na jego leczenie za granicą; wzywa wszystkich przedstawicieli UE i poszczególne państwa członkowskie, by aktywnie ubiegali się o zwolnienie dr. Gubada Ibadoglu z aresztu domowego oraz nalegali na jego uwolnienie podczas wszelkich kontaktów z władzami Azerbejdżanu;
 3. domaga się zagwarantowania wolności prasy i wypowiedzi oraz nienakładania ograniczeń na organizacje medialne; w związku z tym wzywa rząd Azerbejdżanu do uwolnienia dziennikarzy pracujących dla Abzas Media i Toplum TV, w tym Ulwiego Hasaniego, Sevindż Vagifgizi i Alasgara Mammadiego;
 4. uważa, że naruszenia praw człowieka, których dopuszcza się Azerbejdżan, są sprzeczne z jego rolą gospodarza COP29; wzywa przywódców UE, w szczególności przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen, by wykorzystali COP29 jako okazję do przypomnienia Azerbejdżanowi o jego międzynarodowych zobowiązaniach oraz do szczegółowego omówienia sytuacji w zakresie praw człowieka w tym kraju podczas kontaktów z władzami Azerbejdżanu, w tym poprzez wezwanie do bezwarunkowego uwolnienia wszystkich osób arbitralnie przetrzymywanych lub uwieczonych za ich poglądy polityczne oraz domaganie się spotkania z więźniami politycznymi podczas wizyt w tym kraju; wzywa UE i jej państwa członkowskie do dołożenia wszelkich starań, aby konferencje ONZ w sprawie zmiany klimatu nie były organizowane w krajach, w których dochodzi do naruszeń praw człowieka;
 5. przypomina władzom Azerbejdżanu o obowiązku poszanowania podstawowych wolności; wzywa władze Azerbejdżanu do uchylenia represyjnych przepisów, które spychają niezależne organizacje pozarządowe i media na margines prawa; wzywa władze Azerbejdżanu do uchylenia represyjnych przepisów dotyczących rejestracji i finansowania organizacji pozarządowych zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej;
 6. przypomina, że umowa o partnerstwie i współpracy między UE a Azerbejdżanem z 1996 r., która stanowi podstawę prawną stosunków dwustronnych, opiera się na poszanowaniu demokracji oraz zasad prawa międzynarodowego i praw człowieka oraz że są one systematycznie naruszane w Azerbejdżanie;

7. przypomina rządowi Azerbejdżanu o jego międzynarodowych zobowiązaniach do ochrony godności i praw osób zatrzymanych poprzez zapewnienie im odpowiedniej opieki medycznej, przetrzymywanie w humanitarnych warunkach i ochronę przed złym traktowaniem; wzywa rząd Azerbejdżanu, aby jak najszybciej zastosował się do dawno wydanych zaleceń Europejskiego Komitetu Rady Europy ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu w sprawie powszechnego złego traktowania fizycznego (w tym niekiedy tortur) przez policję w Azerbejdżanie; wzywa rząd Azerbejdżanu do wdrożenia wszystkich decyzji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
8. ponawia apel, aby w ramach globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka nałożyć sankcje na urzędników azerbejdżańskich, którzy dopuścili się poważnych naruszeń praw człowieka; wzywa specjalnego przedstawiciela UE ds. praw człowieka, aby wystąpił o możliwość spotkania się z więźniami politycznymi w Azerbejdżanie;
9. nalega, aby wszelkie przyszłe umowy o partnerstwie między UE a Azerbejdżanem były uzależnione od uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, wdrożenia reform prawnych oraz ogólnej poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka w tym kraju, a także od wykazania przez Azerbejdżan rzeczywistej gotowości do zaangażowania się w dobrą wiarę w negocjacje w sprawie porozumienia pokojowego z Armenią oraz do poszanowania praw Ormian z Górskiego Karabachu;
10. wzywa UE do zakończenia zależności od eksportu gazu z Azerbejdżanu; wzywa Komisję do pilnego przeprowadzenia oceny i przeglądu protokołu ustaleń z 2022 r. w sprawie partnerstwa strategicznego w dziedzinie energii oraz do podjęcia odpowiednich działań;
11. ponownie wyraża poparcie dla suwerenności i integralności terytorialnej zarówno Azerbejdżanu, jak i Armenii; zdecydowanie popiera normalizację stosunków między tymi krajami w oparciu o zasady wzajemnego uznawania integralności terytorialnej i nienaruszalności granic zgodnie z deklaracją z Ałma-Aty z 1991 r.; ponownie apeluje o wycofanie wojsk Azerbejdżanu z całego suwerennego terytorium Armenii; apeluje do Azerbejdżanu o jednoznaczne zobowiązanie się do poszanowania integralności terytorialnej Armenii; podkreśla, że kwestie połączenia Azerbejdżanu z jego eksklawą Nachiczewanem należy rozwiązać z pełnym poszanowaniem suwerenności i integralności terytorialnej Armenii; powtarza swoje stanowisko, że UE powinna być gotowa do nałożenia sankcji na osoby i podmioty zagrażające suwerenności, niezależności i integralności terytorialnej Armenii;
12. potępia wszelką agresję wojskową, użycie siły lub groźby hybrydowe wobec Armenii, a także obcą ingerencję i próby destabilizacji sytuacji politycznej w Armenii; ponadto z zadowoleniem przyjmuje decyzję o przyjęciu pierwszego środka pomocy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju wspierającego armeńskie siły zbrojne i wzywa do dalszego zacieśniania współpracy między Armenią a UE w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony; z zadowoleniem przyjmuje działania, które niektóre państwa członkowskie podjęły, by zapewnić Armenii wojskowe wsparcie obronne, i wzywa państwa członkowskie, by rozważyły podobne inicjatywy; z zadowoleniem przyjmuje nowy impuls w stosunkach dwustronnych między UE a Armenią, który jest silnie wspierany przez władze w Erywanii; wzywa Komisję i Radę, by aktywnie wspierały dążenia Armenii do zacieśnienia współpracy z UE;
13. wyraża poparcie dla działań misji Unii Europejskiej w Armenii (EUMA) i podkreśla ważną rolę, jaką ta misja odgrywa; ponownie wyraża zaniepokojenie powtarzającymi się kampaniami oszczerstw prowadzonymi przez Azerbejdżan przeciwko EUMA; wzywa EUMA, aby nadal ściśle monitorowała zmieniającą się sytuację w zakresie bezpieczeństwa na miejscu, przedstawiała przejrzyste sprawozdania Parlamentowi i wносиła aktywny wkład w działania podejmowane w celu rozwiązania konfliktu; apeluje do UE i jej państw członkowskich, by wzmocniły mandat EUMA, zwiększyły jej wielkość i przedłużyły jej czas trwania;
14. popiera wszystkie inicjatywy i działania, które mogą doprowadzić do ustanowienia pokoju między Armenią i Azerbejdżanem oraz podpisania długo oczekiwanego porozumienia pokojowego; wzywa Azerbejdżan, by wykazał się rzeczywistymi staraniami w tym celu; ostrzega Azerbejdżan, że wszelkie działania zbrojne przeciwko Armenii byłyby niedopuszczalne i miałyby poważne konsekwencje dla partnerstwa między Azerbejdżanem a UE; z zadowoleniem przyjmuje wspólne oświadczenie Armenii i Azerbejdżanu z 7 grudnia 2023 r. w sprawie środków budowy zaufania; z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione w ramach procesu wyznaczania granic między Armenią a Azerbejdżanem, który doprowadził do porozumienia w sprawie kilku odcinków granicy; zachęca obie strony do podjęcia dalszych kroków w odniesieniu do pozostałych fragmentów granicy; wzywa UE do zaprzestania wszelkiej pomocy technicznej i finansowej dla Azerbejdżanu, która mogłaby przyczynić się do wzmocnienia jego zdolności wojskowych lub związanych z bezpieczeństwem; wzywa państwa członkowskie do zamrożenia wywozu wszelkiego sprzętu wojskowego i związanego z bezpieczeństwem do Azerbejdżanu;
15. wzywa do pełnego wdrożenia wszystkich postanowień wydanych przez Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości, w tym postanowienia z 17 listopada 2023 r. wskazującego środki tymczasowe dotyczące bezpiecznego, niezakłóconego i szybkiego powrotu osób, które uciekły z Górskiego Karabachu; przypomina, że decyzję o wyborze Baku na gospodarza COP29 podjęto po tym, jak Azerbejdżan nie zastosował się do wyżej wymienionego postanowienia Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, a także do postanowień z 7 grudnia 2021 r. i 22 lutego 2023 r.; ponawia apel o przeprowadzenie niezależnych dochodzeń w sprawie nadużyć popełnianych

przez siły azerbejdżańskie w Górskim Karabachu; ponownie wzywa władze Azerbejdżanu, aby umożliwiły ludności ormiańskiej bezpieczny powrót do Górskiego Karabachu, rzeczywiście zaangażowały się w kompleksowy i przejrzysty dialog z nią, udzieliły solidnych gwarancji ochrony jej praw, w tym praw do ziemi i własności, ochrony ich odrębnej tożsamości oraz praw obywatelskich, kulturowych, społecznych i religijnych, a także powstrzymały się od podburzającej retoryki, która mogłaby podżegać do dyskryminacji Ormian; wzywa władze Azerbejdżanu do uwolnienia wszystkich 23 armeńskich jeńców wojennych zatrzymanych po ponownym przejściu przez Azerbejdżan regionu Górskiego Karabachu;

16. ponawia apel do instytucji UE i państw członkowskich o dalsze oferowanie Armenii pomocy w radzeniu sobie z uchodźcami z Górskiego Karabachu; w związku z tym wzywa UE do zaoferowania Armenii nowego pakietu pomocy, tak aby pomóc rządowi Armenii w zaspokojeniu potrzeb humanitarnych uchodźców; z zadowoleniem przyjmuje wszelkie wysiłki rządu Armenii na rzecz zapewnienia schronienia i pomocy przesiedlonym Ormianom;
17. wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, religijnego i historycznego w Górskim Karabachu po masowym exodusie ludności ormiańskiej; wzywa Azerbejdżan, aby zaprzestał niszczenia, zaniebdywania lub fałszowania dziedzictwa kulturowego, religijnego lub historycznego w regionie, a zamiast tego dążył do zachowania, ochrony i promowania tej bogatej różnorodności; domaga się ochrony ormiańskiego dziedzictwa kulturowego, historycznego i religijnego w Górskim Karabachu zgodnie ze standardami UNESCO i międzynarodowymi zobowiązaniami Azerbejdżanu; nalega, aby Azerbejdżan zezwolił na misję UNESCO w Górskim Karabachu i zapewnił jej niezbędny dostęp;
18. wyraża ubolewanie z powodu kroków podjętych przez Azerbejdżan wobec separatystycznego podmiotu na okupowanym Cyprze, które są sprzeczne z prawem międzynarodowym i postanowieniami rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 541 (1983) i 550 (1984); wzywa Azerbejdżan do poszanowania zasad suwerenności i integralności terytorialnej państw oraz do niezapraszania separatystycznego podmiotu na okupowanym Cyprze na żadne spotkania Organizacji Państw Turkijskich;
19. potępia wielokrotne próby oczerniania i destabilizacji państw członkowskich przez Azerbejdżan, podejmowane m.in. przez tzw. grupę inicjatywy z Baku; potępia w szczególności jej wsparcie dla grup irredentystycznych i operacji dezinformacyjnych wymierzonych we Francję, zwłaszcza we francuskie departamenty i terytoria Nowej Kaledonii, Martyniki i Korsyki; przypomina, że metody te były stosowane przeciwko Niemcom w 2013 roku; potępia kampanie oszczerstw wymierzone w Danię; wyraża ubolewanie z powodu kampanii oszczerstw mającej na celu zaszkodzenie reputacji Francji poprzez zakwestionowanie jej zdolności do organizacji igrzysk olimpijskich w 2024 r., rozpoczętej przez podmioty podejrzewane o bliskie związki z reżimem Azerbejdżanu;
20. potępia arbitralne aresztowania obywateli UE na podstawie fałszywych oskarżeń o szpiegostwo i wydawane na nich nieproporcjonalne wyroki;
21. zdecydowanie potępia publiczne zniewagi i bezpośrednie groźby kierowane przez przedstawicieli dyplomatycznych lub rządowych Azerbejdżanu lub członków parlamentu Azerbejdżanu pod adresem pochodzących z wyboru przedstawicieli państw członkowskich UE; w związku z tym domaga się, aby odmówiono tym azerbejdżańskim urzędnikom dostępu do budynków instytucji UE do odwołania;
22. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Republiki Azerbejdżanu, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Republiki Armenii, dyrektor generalnej UNESCO, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Radzie Europy.